

پرسش‌هایی از اسقف اعظم سبوه سرکیمیان خلیفه ارمنه تهران

انسانی ترین فعل خداوند

گفت‌وگو باید دربرگیرنده تمام مسائل زندگی باشد. بنابراین از نظر ما گفت‌وگو به معنای خود زندگی است. شروط اصلی گفت‌وگو عبارتند از:

الف) طرفین گفت‌وگو هیچ‌گونه محدودیتی نداشته باشند.
ب) طرفین گفت‌وگو نسبت به یکدیگر احساس برتری نکنند.

ج) طرفین گفت‌وگو خود را ملزم بدانند که به اعتقالات طرف مقابل احترام بگذارند. بر این اساس آنان در مسیر اصلی درک و تفاهم متقابل قرار می‌گیرند.

د) همکاری و همزیستی مسالمت‌آمیز متضمن گفت‌وگوی سالم است و بدون شک مستلزم شجاعت است.

آیا ظرفیت پذیرش گفت‌وگو میان همه ادیان یکسان و برابر است؟

در حوزه شناخت ما بله. ولی در هر کشوری و در هر دینی موضوع عدم درک یکسان مفاهیم وجود دارد. بنابراین در شرایط کنونی تمام ادیان مشوق گفت‌وگو هستند به این دلیل که در دنیای امروز گفت‌وگو محور دوستی و حیات سیاسی، دینی، اقتصادی و فرهنگی ملل است.

تجربه دینداران درباره گفت‌وگو با یکدیگر، تاکنون چه میزان کامیاب و راهگشا بوده است؟

تجربه آزاداندیشی و روشنفکری روحانیان، کمک شایانی به جریان گفت‌وگوی ادیان کرده است ولی عملیاتی برخلاف آن اصرار می‌ورزند. روحانیان اولاً، خود باید ساکن رهبری گفت‌وگوی ادیان را بر عهده بگیرند و راهنمایی برای عموم باشند و ثانیاً گفت‌وگو را به اقشار جامعه بشناسانند.

چه موانعی، فرآیند گفت‌وگو را مختل یا مسدود می‌کند؟

گفت‌وگوی ادیان نیز همچون هر موضوع دیگری در معرض مخاطرات و آسیب‌هایی قرار دارد. در صورتی که به این مخاطرات واقف باشیم می‌توان امیدوار بود که فرآیند گفت‌وگو مختل نشود. برای پرهیز از این مخاطرات باید آداب گفت‌وگو را رعایت کرد. برخی از این آداب چنین است:

۱. قبول اشتباهات گذشته و به فراموشی سپردن آنها.
۲. رهاشدن از موضع‌گیری‌ها و برخورد‌های نادرست گذشتگان.
۳. شناخت حقیقی طرفین جهت رهایی از باورهای پوچ و تنگ‌نظرانه.

۴. و در نهایت اینکه زندگی مسالمت‌آمیز زمانی تحقق خواهد یافت که طرفین، به علالت قوانین و سنن دینی یکدیگر احترام بگذارند.

طرفین گفت‌وگو و سپس یافتن راه‌حلهایی جهت مبارزه مشترک علیه جریانهای ضددینی و منحط است. وقتی گفت‌وگو بر پایه این دورنما شکل گیرد، رسالت همبستگی و دوستی بین ملل تحقق خواهد یافت.

مهمترین فرازهای کتاب مقدس که امر گفت‌ووی ادیان را تبلیغ و تسهیل می‌کند کدام موارد است؟

در انجیل عهد چنین می‌خوانیم: خداوند انسان را همانند خویش آفرید و به او دستور چگونگی زیستن را داد و اولین گفت‌وگو میان خدا و بنده او انجام گرفت. حضرت مسیح (ع) نیز در تعالیم خود با تأکید بر کتاب عهد عتیق درباره چگونگی محبت به دوستان تأکید می‌کند: «دوست بلرید دوستانتان را همانند خودتان»؛ در جای دیگر می‌فرماید: «اگر فقط به آنانی که شما را دوست دارند محبت کنید چه برتری بر مردمان پست دارید زیرا ایشان نیز چنین می‌کنند» (متی ۵: ۴۴).

پطروس رسول می‌فرماید: «با خاطری آسوده خود را به خداوندتان مسیح بسپارید و اگر کسی علت این اعتقاد و ایمان را جویا شد حاضر باشید تا با کمال ادب و احترام به او توضیح دهید.» حضرت مسیح نیز فرموده: «فرستاده نشدم مگر به جهت گوسفندان گمشده خاندان اسرائیل.»

اخلاق «گفت‌وگو» واجد کدام ویژگیها و مؤلفه‌هاست؟

روحانیان، حافظان مرزهای عقیدتی ادیان به شمار می‌آیند. رتبه و رده این روحانیان، هر قدر مرتفع تر باشد شأن پاسداری ایشان از اصالت و حقانیت آن دین، افزون تر می‌شود. به این اعتبار، در بادی نظر چنین تصور می‌شود که روحانیان رسمی یک دین پیش از آنکه به مقوله گفت‌وگو ملتزم باشند، به امر تبلیغ التزام دارند. این تعریف، شاید روزگاری صادق بود اما در زمانه ما حتی روحانیان رسمی نیز سخن از ضرورت همسخنی میان ادیان می‌گویند و این رخدادی پربرکت است.

اسقف سبوه سرکیمیان، خلیفه ارمنه تهران که عضو کمیته گفت‌وگوی بین ادیان در شورای جهانی کلیساهاست، از موضع یک مقام رسمی دینی، لزوم توجه به مناسبات میان ادیان را تصدیق کرده است.

کدام ضرورتها توجه و التزام به گفت‌وگو میان ادیان را ایجاب می‌کند؟

گفت‌وگو میان ادیان، لاقابل به سه دلیل ضروری است: اولاً، وجود ادیان، فرهنگها و عقاید گوناگون در دنیای فعلی و نیز در کنار هم بودن و با هم بودن انسانها، ما را ملزم به گفت‌وگو با یکدیگر می‌کند. هم‌اینک جهان مبدل به دهکده کوچکی شده است که زیستن در آن، مستلزم گفت‌وگو و همسخنی است. ثانیاً، گفت‌وگو نه تنها باعث نزدیکی و ارتباط میان آدمیان می‌شود بلکه در میان آن‌ها علاقه و احترام متقابل به وجود می‌آورد. ثالثاً، انسان موجودی اجتماعی است که همیشه محتاج برقراری ارتباط و گفت‌وگو با هم‌نوع خویش است؛ گفت‌وگویی بدون نظر گرفتن تعلقات ملی و مذهبی. گفت‌وگو اساساً در جهت تمیق ارتباط و شناخت متقابل میان طرفین انجام می‌شود و نظر بر آن دارد که انسانها به عمق اعتقادات و میراث دینی خود پی برند. علاوه بر این گفت‌وگو انگیزهای است برای انسانها در جهت انجام باورهای دینی و خواسته‌های خداوندی.

مقدمات و شرایط تحقق مطلوب گفت‌وگو ادیان چیست؟

رزم موفقیت هر کاری در هدف آن و شرایط تحقق آن هدف است. اولین شرط گفت‌وگوی موفق و نمربخش، صداقت و روابط صمیمانه بین طرفین است. شرط دیگر، داشتن شناخت متقابل است و احترام به یکدیگر نیز از اساسی‌ترین نکات برقراری هر نوع ارتباطی است. بنابراین صداقت، شناخت و احترام سه اصل اساسی گفت‌وگوی موفق به شمار می‌آید. این سه اصل اساسی باعث ایجاد تفاهم و درک متقابل میان عاشقان حقیقی گفت‌وگو می‌شود.

هدف گفت‌وگوی بین ادیان چیست؟ متقاعدسازی، محکوم‌سازی، همسخنی و یا...؟ هدف گفت‌وگوی ادیان ابتدا تقویت باورهای دینی در